

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เสนอไว้ในบทที่ 3 อภิปรายได้ดังนี้

จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนอง (Immanent justice) จะลดลงตามลำดับในนักเรียนอายุ 6 8 10 และ 12 ปี นั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนองของนักเรียนทั้ง 4 กลุ่มอายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ เมื่อทดสอบภายหลังด้วยสถิติทดสอบของคูเกี ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4 ก็พบว่า คะแนนความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนองลดลงตามลำดับ ในนักเรียนอายุ 6 8 10 และ 12 ปี (\bar{X} = 1.35, 2.75, 3.83 และ 5.77 ตามลำดับ) ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลที่พบนี้ตรงกับงานวิจัยของคนอื่น ๆ เช่น Caruso, 1948; Dennis, 1943; Grinder, 1964; Jahoda, 1958; R.C. Johnson, 1962; E. Lerner, 1973; Liu, 1950; MacRae, 1954; Medinnus, 1959; Najarian-Svaijan, 1966 และ เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มของพัฒนาการก็พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของอายุและความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนองของนักเรียนอายุ 6 8 10 และ 12 ปี ดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 1 แสดงว่า เมื่ออายุเพิ่มขึ้น ความเชื่อนี้จะลดลงในแนวเส้นตรง

การที่เด็กจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมจากจริยธรรมภายนอก (Heteronomous Morality) ไปสู่จริยธรรมภายใน (Autonomous Morality) ได้นั้น พือาเจดักกล่าวว่า เด็กจะต้องเลิกความเชื่อเกี่ยวกับผลต่อเนื่องของการกระทำผิด ว่าการลงโทษมีกำเนิดจากสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของมันเองได้เสียก่อน เพราะทฤษฎีเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนองนี้ เป็นจรรยาวิพากษ์ด้านหนึ่งในหลาย ๆ ด้านที่เด็กจะต้องเผชิญ (Lickona, 1976)

ผลการวิจัยในเรื่องนี้ที่พัวเจต์เริ่มศึกษาไว้เมื่อ 60 ปีที่ผ่านมาในประเทศฝรั่งเศสนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า เด็กเล็ก ๆ จะมีความเชื่อในการลงโทษว่ามีกำเนิดมาจาก สิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของมันเอง เด็กเล็กจะตั้งความเชื่อมโยงขึ้นมาระหว่างการกระทำผิด การลงโทษ โดยคิดว่ามาจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เห็นได้ชัดจากคำตอบของคำถามแรกในทุกรื่อง ที่ถามว่า ทำไม (ผลที่ตามมาในเรื่อง) จึงเกิดขึ้น? เด็กที่มีความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรม ตามสนองจะตอบว่าเป็นเพราะบาป กรรม ผี สวรรค์ สะพาน หรือมีดโกนลงโทษ ในขณะที่เด็กที่ไม่มีความเชื่อนี้จะให้คำตอบที่มีเหตุผล เช่น ความประมาท ความไม่ระมัดระวัง หรือเป็นเพราะ อุบัติเหตุ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาที่เด็กเล็กจะเชื่อว่าทุก ๆ สิ่งมีชีวิตและมีจุดประสงค์ ธรรมชาติมีการ เปลี่ยนแปลงตามคำสั่งของเรา แต่ในเด็กที่โตกว่า อายุประมาณ 8 ปีขึ้นไป ความเชื่อนี้มีแนวโน้มว่าจะค่อย ๆ หายไปที่ละน้อย (Piaget, 1932)

พัวเจต์กล่าวว่า สาเหตุของความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนอง นั้น ด้านหนึ่งมาจากการสั่งสอนของผู้ใหญ่ที่ว่า หากทำไม่ดีแล้วจะมีสิ่งต่าง ๆ ตามมาลงโทษ ส่วน อีกด้านเป็นความเชื่อของเด็กว่า สิ่งต่าง ๆ ก็มีชีวิตจิตใจ เมื่อทำผิดก็อาจถูกสิ่งต่าง ๆ ลงโทษ จากคำตอบที่ผู้วิจัยได้รับจากเด็ก เห็นชัดว่า เด็กเล็กจำนวนมากยังคงเชื่อว่า สะพานมีชีวิตและ ลงโทษได้ ส่วนเด็กโตบางคนที่มีความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนอง จะ ไม่เชื่อว่าสะพานลงโทษได้ แต่จะเชื่อเรื่องกรรมและสิ่งลึกลับต่าง ๆ เช่น เทวดานางฟ้า ซึ่ง ได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้ใหญ่อีกทีหนึ่ง

เมื่อเด็กโตขึ้น การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) ลดน้อยลง พัฒนาการ ทางสติปัญญาเพิ่มพูนขึ้น และได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งมีการเรียนรู้จากสังคมมากขึ้น เด็ก จะเริ่มเข้าใจว่าบางครั้งความชั่วร้ายอาจไม่ได้รับการลงโทษ และความดีอาจไม่ได้รับรางวัล จุด นี้เป็นแนวทางให้เด็กเลิกความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนอง รวมทั้งการที่ เด็กเริ่มเป็นอิสระจากอำนาจผู้ใหญ่ เลิกกลัวเกรงผู้ใหญ่แบบไม่มีเหตุผล ไปสู่การมีความเคารพนับถือ อย่างจริงจัง จะทำให้เด็กก้าวไปสู่จริยธรรมขั้นสองหรือจริยธรรมของการร่วมมือได้

สิ่งที่ Hoffman (1970 อ้างถึงใน อธิระพร อารรรณม, 2528) ศึกษางานวิจัยของ ฮาวิกเฮิร์ส และนิวการ์เทน ที่ศึกษานักเรียนเด็กอินเดียนแดง 10 กลุ่ม แล้วพบว่า ในเด็ก 4 กลุ่ม

ความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนอง กลับเพิ่มขึ้นตามอายุของกลุ่มเด็ก และเพิ่มสูงขึ้นถึง 85% ในเด็กที่มีอายุระหว่าง 12 - 15 ปีนั้น ฮอฟแมนเห็นว่า ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมมีอิทธิพลมาก แต่ก็เป็นไปได้ว่าพัฒนาการตามทฤษฎีของพ็อลเลอร์เป็นจริง เฉพาะในสังคมที่มีโครงสร้างแบบสังคมตะวันตก (Hoffman, 1970 อ้างถึงใน อธิระพร อารรรณณ, 2528) คำกล่าวนี้ไม่เป็นจริงในงานวิจัยครั้งนี้ เพราะในสภาพสังคมไทยที่เป็นเมืองพุทธศาสนา ผลที่พบกลับเป็นไปตามพัฒนาการที่พ็อลเลอร์พบ เป็นไปตามลำดับขั้นที่เป็นสากล คือความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนองนั้นมีอยู่จริง และค่อย ๆ ลดน้อยลงไป เมื่อเด็กโตขึ้น แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ ทำอย่างไรจะช่วยเหลือและส่งเสริมเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมให้ถูกต้อง

ส่วนผลจากตารางที่ 6 ซึ่งวิเคราะห์คะแนนความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนอง เพื่อศึกษาว่า สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมกับอายุมีปฏิสัมพันธ์กันหรือไม่ พบว่าปฏิสัมพันธ์ไม่มีนัยสำคัญ แต่ตัวแปรสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม และอายุ มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cortese (1980) ที่พบว่า เด็กที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน และเด็กที่มีอายุต่างกัน มีความเชื่อในด้านทั้ง 4 ที่เกี่ยวข้องกับการข้ามจริยธรรมจากภายนอกไปยังจริยธรรมของการร่วมมือแตกต่างกัน ซึ่งรวมด้านความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนองเอาไว้ด้วย

เด็กที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง เป็นเด็กที่บิดามารดามีรายได้สูงกว่าบิดามารดาของเด็กที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ ทำให้สามารถจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ทางการศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวกและของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กได้ บิดามารดาของเด็กเหล่านี้จะมีความเอาใจใส่เด็ก อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่ใช้อำนาจบังคับ และไม่เคร่งครัดต่อระเบียบจนเกินไป ผูกเด็กให้มีความเป็นตัวของตัวเองได้ดี นอกจากนี้บิดามารดายังมีความรู้พอที่จะตอบข้อซักถามต่าง ๆ ของเด็ก ต่างจากบิดามารดาที่มีสภาพ เศรษฐกิจและสังคมต่ำ อาจจะไม่สามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ได้ เมื่อเด็กซักถามก็อาจจะไม่มีเวลาให้และไม่ตอบหรือตอบไม่ได้ การอบรมเลี้ยงดูจะเข้มงวดกวดขัน เมื่อเด็กทำผิดพ่อแม่อาจใช้วิธีการลงโทษทางร่างกายมากกว่าประชาธิปไตย (Dahlberg & Van, 1977) เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า เด็กที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกันจะอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ความเชื่อและทัศนคติต่าง ๆ แตกต่างกันไปด้วย ผลที่ได้จึงพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพ

ทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนองสูงกว่า
นักเรียนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้คือ

สถาบันทางสังคมต่าง ๆ นั้น ควรมีบทบาทในการสร้าง เสริมความรู้เชิง จริยธรรมที่
ถูกต้อง เพื่อเด็กจะได้มีทัศนคติและ เหตุผลเชิง จริยธรรมที่เหมาะสม อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมที่ดีต่อไป เมื่อพิจารณาเฉพาะประเด็นความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรม
ตามสนอง เราสามารถปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่เด็กได้จากหลายทาง เช่น

ครอบครัว

จริยธรรมนั้น จะเริ่มก่อกำเนิดจากครอบครัวเป็นจุดแรก (Piaget, 1932) พ่อแม่
สามารถถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ และค่านิยมต่าง ๆ ทางจริยธรรมให้แก่เด็ก เด็กจะเรียนรู้การ
กระทำที่ควรทำและไม่ควรทำจากบิดามารดาและสมาชิกอื่น พ่อแม่ควรจะใช้วิธีการเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตย ให้เด็กมีความเคารพและ เท่าเทียมกันระหว่างเด็ก เมื่อทราบชัดเจนแล้วว่าสาเหตุ
หนึ่งการเกิดความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนองนั้นมาจากผลโดยตรงจาก
การสั่งสอนของพ่อแม่ พ่อแม่ไม่ควรใช้คำพูดว่า "สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษเธอ" หรือ "ผีทำให้เกิดขึ้น"
กับเด็กในเหตุการณ์อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น กับพฤติกรรมไม่เชื่อฟังของเขา แต่ควรจะใช้หลักเหตุผลที่
ถูกต้องอธิบายให้เด็กฟัง

สถาบันโรงเรียน

โรงเรียนเป็นอีกสถาบันสังคมที่มีบทบาทสำคัญมากในการ เสริมสร้าง จริยธรรมให้เด็ก
ครูเป็นตัวอย่างที่สำคัญมากสำหรับเด็ก เช่นเดียวกับพ่อแม่ คือนอกจากจะอบรมสั่งสอน เพื่อถ่ายทอด
ตัวอย่างที่ถูกต้องให้แก่เด็กแล้ว ยังคงต้องส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ไม่ใช้การบังคับ
หรือใช้อำนาจกับเด็ก และครูจะต้องมีความคงเส้นคงวาในสิ่งที่ตนสอนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน

หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เด็กและครอบครัว

ปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ มากมายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับผู้เด็กและครอบครัว ทั้งภาค

รัฐบาลและ เอกชน หน่วยงานเหล่านี้จะมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทาง
จริยธรรมที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม โดยเฉพาะผู้ปกครองและครู บทบาทนี้ต้องกระทำโดยต่อ
เนื่องสม่ำเสมอ เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ อันจะส่งผลให้
เยาวชนซึ่งเป็นความหวังของชาติ

สื่อมวลชน

งานต่าง ๆ จะดำเนินไปอย่างดีได้ จำต้องอาศัยสถาบันสื่อมวลชน เพราะปัจจุบันนี้
สื่อมวลชนมีอิทธิพลสูงมากต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก รวมทั้งเป็นตัวแบบสำคัญอย่างยิ่งตัว
หนึ่ง สื่อมวลชนมีอิสระในการเสนอสิ่งต่าง ๆ ทั้งดีและไม่ดี ดังนั้นจึงควรเลือกเสนอแต่ความรู้
ทางจริยธรรมที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเด็กจะได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการทาง
จริยธรรมต่อไป